

กระทู้ถามที่ ๖๙๗ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง มาตรการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเซรามิกไทยในจังหวัดลำปาง

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถาพนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ด้วยปัจจุบันผู้ประกอบการจากประเทศจีนเข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการธุรกิจไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาจังหวัดลำปาง ที่เป็นกระแสความกังวลให้กับผู้ประกอบการไทยเป็นจำนวนมากไม่น้อยกับการเข้ามาตีตลาดของสินค้าจากประเทศจีน ส่งผลให้สถานการณ์ตลาดเซรามิกของจังหวัดลำปางอยู่ในภาวะวิกฤต และได้รับผลกระทบอย่างหนัก เนื่องจากผู้ประกอบการจากประเทศจีนนำสินค้าเซรามิกเข้ามาจำหน่ายโดยมีราคาที่ถูกกว่า และผู้ซื้อก็ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ทำให้ยอดขายเซรามิกมีจำนวนลดลง ส่งผลให้ผู้ประกอบการและโรงงานเซรามิกที่จังหวัดลำปางอยู่ในภาวะซบเซาหรือบางรายต้องหยุดการผลิต ซึ่งด้วยเซรามิกตราไก่ และผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิกลำปางเป็นสินค้าที่ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศรู้จักกันมานาน ก่อนโรคโควิด - 19 ระบาด มีโรงงานเซรามิกในจังหวัดลำปาง ๓๒๘ - ๓๓๐ โรงงาน และปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เหลือผู้ประกอบการเพียง ๘๙ โรงงาน ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากเซรามิกนำเข้าจากประเทศจีน ที่ได้เปรียบในเรื่องของปริมาณและราคาที่ดูแล้วแทบไม่แตกต่างจากถ้วยชามเซรามิกตราไก่ลำปาง ทั้ง ๆ ที่คุณภาพและการผลิตเซรามิกของไทยมีคุณภาพและเป็นงานที่มีความละเอียดมากกว่า และถึงแม้หลายหน่วยงานจะมีการปรับรูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้นแล้วก็ตาม ยอดการสั่งซื้อก็ยังมีจำนวนที่ลดลง ปัญหาดังกล่าวจึงควรที่จะต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยมีมาตรการจากภาครัฐเข้ามาควบคุมดูแล ไม่เช่นนั้นเซรามิกจากประเทศจีนจะเข้ามาแย่งตลาดและแข่งขันจนทำให้ธุรกิจเซรามิกไทยไม่สามารถอยู่รอดได้ และอาจกระทบไปถึงการจ้างงานของโรงงานผลิตดินขาว ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญในการปั้นถ้วยชามเซรามิกอีกด้วย จึงขอเรียนถามว่า

๑. ขอรบถึงมาตรการจากภาครัฐในการควบคุมดูแลผู้ประกอบการเซรามิกจากประเทศจีนที่เข้ามาประกอบธุรกิจแข่งขันกับผู้ประกอบการเซรามิกไทยว่ามีการดำเนินการอย่างไร ขอรบรายละเอียด

๒. ขอรบถึงแนวทางเยียวยาช่วยเหลือผู้ประกอบการเซรามิกไทยที่ได้รับผลกระทบว่ามีแนวทางดำเนินการอย่างไร ขอรบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ทิพา ปวีณาเสถียร

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

จังหวัดลำปาง

คำตอบกระทู้ถามที่ ๖๙๗ ร.

ของ นางทิพา ปวีณาเสถียร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน จังหวัดลำปาง
เรื่อง มาตรการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเซรามิกไทยในจังหวัดลำปาง

ข้าพเจ้า นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง มาตรการควบคุมดูแลผู้ประกอบการธุรกิจเซรามิกไทยในจังหวัดลำปาง ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องที่ได้รับรายงานจากกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ รายงานว่า

๑. มาตรการแก้ไขปัญหาสินค้าและธุรกิจต่างประเทศที่ฝ่าฝืนกฎหมาย

๑.๑ กระทรวงพาณิชย์ได้ประชุมร่วมหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องในการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาสินค้าและธุรกิจต่างประเทศที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ ได้จัดประชุมการใช้มาตรการเยียวยาทางการค้า เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้านำเข้าราคาต่ำร่วมกับภาคเอกชน จำนวน ๓๐ กลุ่มธุรกิจ เพื่อรับฟังปัญหาที่ผู้ประกอบการไทยได้รับผลกระทบจากสถานการณ์สินค้านำเข้า และข้อเสนอแนะจากภาคเอกชน แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยกลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิกมีข้อเสนอแนะให้ภาครัฐพิจารณาดำเนินการ อาทิ เพิ่มจำนวนมาตรฐานบังคับของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบสินค้านำเข้า ให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนดไว้ บังคับใช้มาตรการทางภาษีอย่างจริงจัง เช่น มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด เพื่อสร้างความเป็นธรรมทางการค้า และส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยเพื่อให้สามารถส่งออกสินค้าไปตลาดต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

๑.๒ กระทรวงพาณิชย์ได้บรรจุข้อเสนอแนะข้างต้นไปในแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาสินค้านำเข้า ไม่มีคุณภาพมาตรฐานและธุรกิจจากต่างประเทศที่ฝ่าฝืนกฎหมายที่ได้เสนอคณะรัฐมนตรีรับทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๗ และติดตามความคืบหน้าการดำเนินมาตรการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

๒. มาตรการกำกับดูแลการนำเข้าสินค้า กระทรวงพาณิชย์มีมาตรการกำกับดูแลการนำเข้าสินค้าภาชนะเซรามิกที่ใช้บรรจุอาหารเพื่อป้องกันอันตรายแก่สาธารณสุขจากสารตะกั่วและสารแคดเมียมที่ละลายออกมาจากภาชนะเซรามิกตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดให้ภาชนะเซรามิกและภาชนะโลหะเคลือบที่ใช้บรรจุอาหารเป็นสินค้าที่ต้องห้ามหรือเป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

(๑) ภาชนะเซรามิกและภาชนะโลหะเคลือบที่ใช้บรรจุอาหารที่มีปริมาณสารตะกั่วหรือสารแคดเมียมละลายออกมาเกินกว่าปริมาณที่กำหนด เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร

ลักษณะภาชนะ	ปริมาณสารตะกั่ว (หน่วย : มิลลิกรัมต่อลิตร)	ปริมาณสารแคดเมียม (หน่วย : มิลลิกรัมต่อลิตร)
๑. แบบแบน	เกินกว่า ๗.๐	เกินกว่า ๐.๗
๒. แบบลึก ขนาดเล็ก	เกินกว่า ๕.๐	เกินกว่า ๐.๕
๓. แบบลึก ขนาดใหญ่	เกินกว่า ๒.๕	เกินกว่า ๐.๒๕
๔. ภาชนะบรรจุอาหารสำหรับทารก	เกินกว่า ๒.๕	เกินกว่า ๐.๒๕
๕. ภาชนะหุงต้ม	เกินกว่า ๕.๐	เกินกว่า ๐.๕

(๒) ภาชนะเซรามิกและภาชนะโลหะเคลือบที่ใช้บรรจุอาหารที่มีปริมาณสารตะกั่วหรือสารแคดเมียมละลายออกมาไม่เกินปริมาณที่กำหนดทุกรุ่นสินค้าหรือทุกชุดสินค้า เป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) ที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐของประเทศผู้ผลิตหรือออกให้โดยหน่วยงาน หรือสถาบันที่หน่วยงานของรัฐของประเทศผู้ผลิตให้การรับรอง (Competent Authority : CA) แสดงต่อกรมศุลกากรทุกครั้งที่มีการนำเข้า โดยหนังสือรับรองดังกล่าวจะต้องระบุประเทศผู้ผลิตสินค้าและมีข้อความระบุรายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณสารตะกั่วและสารแคดเมียมที่ละลายออกมาจากภาชนะดังกล่าวของแต่ละรุ่นสินค้าหรือชุดสินค้า

(๓) ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่มีหนังสือรับรองสุขอนามัยมาแสดง กรมศุลกากรจะระงับการตรวจปล่อยสินค้าไว้ก่อน แล้วสุ่มตัวอย่างทุกรุ่นสินค้าหรือชุดสินค้านำส่งให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือหน่วยงานหรือสถาบันที่หน่วยงานของรัฐให้การรับรองดำเนินการวิเคราะห์และนำส่งผลการวิเคราะห์ให้กรมศุลกากรเพื่อดำเนินการต่อไป

๓. มาตรการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กระทรวงพาณิชย์มีหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้คนต่างด้าวที่จะเข้ามาประกอบธุรกิจในประเทศไทย หากเป็นธุรกิจตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติจะต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าวก่อน กรณีผู้ประกอบการจากต่างประเทศนำเข้าสินค้าเซรามิกมาจำหน่ายในประเทศไทย ถือเป็นประกอบธุรกิจตามบัญชีสาม (๑๔) การค้าปลีก หรือ (๑๕) การค้าส่ง แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๔๒ คนต่างด้าวจะต้องได้รับอนุญาตก่อนจึงประกอบธุรกิจดังกล่าวได้ โดยกระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการประกอบธุรกิจที่ฝ่าฝืนกฎหมายมาอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตรวจสอบเอกสารประกอบการจดทะเบียนของคนต่างด้าวที่ยื่นขอจัดตั้งบริษัท ตรวจสอบผู้ถือหุ้นในบริษัทและคัดแยกกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะกรณีคนไทยมีพฤติกรรมถือหุ้นแทน (นอมินี) คนต่างด้าว โดยหากตรวจสอบแล้วพบว่าคนต่างด้าวประกอบธุรกิจโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือฝ่าฝืนกฎหมาย กระทรวงพาณิชย์จะดำเนินการเอาผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ ได้บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กองบังคับ

การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง ในการแก้ไขปัญหานอมนี

๔. มาตรการด้านทรัพย์สินทางปัญญา “ขามไก่ล่าปาง” ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และได้รับการคุ้มครองภายใต้พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทั้งนี้ การใช้ชื่อ “ขามไก่ล่าปาง” หรือใช้ชื่อสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว เพื่อประกอบการจำหน่ายสินค้าโดยมิชอบ เข้าข่ายเป็นการละเมิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีโทษปรับไม่เกินสองแสนบาท โดยหากประชาชนพบเห็นการจำหน่ายสินค้าละเมิดสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สามารถแจ้งเบาะแสผ่านทางเว็บไซต์ www.ipthailand.go.th หัวข้อบริการ “แจ้งเบาะแสการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา” หรือโทรสายด่วน ๑๓๖๘ กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ขับเคลื่อนนโยบายและแผนปฏิบัติการกระทรวง เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรมยุคใหม่ รวมถึงส่งเสริม พัฒนา กำกับ ดูแลอุตสาหกรรมในพื้นที่ให้เติบโตอย่างยั่งยืน

ในส่วนข้อมูลของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รายงานว่า ได้ตระหนักถึงประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชนหรือกิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม จะออกกฎกระทรวงกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องเป็นไปตามมาตรฐาน (มาตรฐานบังคับ) สำหรับผลิตภัณฑ์เซรามิก ปัจจุบัน มีมาตรฐานบังคับ จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ มาตรฐานเลขที่ มอก. ๗๙๒-๒๕๕๔ และมาตรฐานเลขที่ มอก. ๒๕๐๘-๒๕๕๕ เมื่อผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดเป็นมาตรฐานบังคับแล้วจะอยู่ภายใต้อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติมในการกำกับ ควบคุม ผู้ทำในประเทศ รวมถึงผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศ โดยจะต้องได้รับใบอนุญาตทำหรือใบอนุญาตนำเข้าผลิตภัณฑ์จากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ก่อนเริ่มทำหรือก่อนรับมอบผลิตภัณฑ์จากเจ้าพนักงานศุลกากร แล้วแต่กรณี โดยการจะได้มาซึ่งใบอนุญาตจะต้องผ่านกระบวนการตรวจประเมินระบบควบคุมคุณภาพของโรงงานที่ผลิตผลิตภัณฑ์ และต้องส่งผลิตภัณฑ์ไปตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องจึงจะได้รับใบอนุญาต และสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เพื่อจำหน่ายในประเทศได้ และภายหลังจากการได้รับใบอนุญาต จะมีกระบวนการตรวจติดตามผลภายหลังการอนุญาตเป็นประจำอย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค และสร้างความเชื่อมั่นว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากผู้ทำในประเทศ และผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากต่างประเทศยังคงรักษาคุณภาพ มาตรฐาน ได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สำหรับผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิกที่ใช้กับอาหาร ปัจจุบันยังมีได้ออกกฎกระทรวงให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต้องไปเป็นไปตามมาตรฐาน จึงมีข้อจำกัดในการควบคุมผู้ทำหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ ซึ่งหากผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิกที่ใช้กับอาหาร ส่งผลต่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรม

หรือเศรษฐกิจของประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาจเสนอรัฐมนตรี เพื่อออกกฎกระทรวงกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ต้องเป็นไปตามมาตรฐานต่อไป

คำตอบข้อที่ ๒

จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ รายงานว่า

๑. มาตรการเยียวยาทางการค้า ในกรณีที่อุตสาหกรรมภายในประเทศได้รับผลกระทบจากสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่ขายแข่งขันกับสินค้าในประเทศในราคาไม่เป็นธรรมในลักษณะการทุ่มตลาด (ราคาส่งออกมาไทยต่ำกว่าราคาขายในประเทศผู้ส่งออก โดยเทียบราคาในระดับการค้าเดียวกัน เช่น ราคาหน้าโรงงาน) และการทุ่มตลาดดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ กรรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สามารถดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับความตกลงขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก โดยการไต่สวนเพื่อกำหนดใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping: AD) เพื่อคุ้มครองและเยียวยาอุตสาหกรรมภายในจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมดังกล่าว ซึ่งมีกระบวนการไต่สวนข้อมูลข้อเท็จจริงตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด

ผู้ผลิตในประเทศสามารถยื่นคำขอและแสดงข้อมูลหลักฐานเบื้องต้นเกี่ยวกับการทุ่มตลาดของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ และข้อมูลความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในประเทศตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เช่น กำไร ขาดทุน ส่วนแบ่งตลาด เป็นต้น เพื่อขอให้มีการไต่สวนข้อเท็จจริงในการกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดใช้สำหรับตอบโต้กับผู้ผลิตและผู้ส่งออกจากต่างประเทศที่ถูกไต่สวนแล้วพบว่า มีการทุ่มตลาด โดยเป็นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับผู้นำเข้าสินค้าทุ่มตลาดตามอัตราส่วนเหลือการทุ่มตลาดที่เกิดขึ้นจริง

๒. มาตรการส่งเสริมและพัฒนาเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการเซรามิกไทย

๒.๑ ด้านทรัพย์สินทางปัญญา ส่งเสริมให้สินค้าขามไก่อ้าปาง ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ มีระบบควบคุมคุณภาพ กระบวนการผลิต และแหล่งที่มาของสินค้า เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถรักษามาตรฐานตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ และเป็นมาตรฐานที่ยอมรับได้ในระดับสากล รวมทั้งได้ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าขามไก่อ้าปาง ในมิติต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

๒.๒ ด้านการพัฒนาธุรกิจ พัฒนาศักยภาพการตลาดให้กับธุรกิจชุมชนภายใต้โครงการ SMART Local ME-D หรือผู้ประกอบการชุมชนมีดี เสริมสร้าง ๔ ทักษะการค้า ได้แก่ ๑) การสร้างแบรนด์ ๒) การสร้างเรื่องเล่าผลิตภัณฑ์ ๓) การจัดแสดงผลิตภัณฑ์ ๔) การนำเสนอผลิตภัณฑ์และการเจรจาธุรกิจ พร้อมทั้งสร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์ชุมชนภาพลักษณ์ใหม่โดยผ่านเส้นทางผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้ประกอบการชุมชนสามารถปรับตัวอย่างทันการณ์ เพิ่มโอกาสทางการค้าและขยายช่องทางการค้า รวมถึงขยายช่องทางของตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคที่หลากหลายและตลาดยุคใหม่

๒.๓ ด้านการส่งเสริมการค้า ผลิตภัณฑ์ส่งเสริมผู้ประกอบการทุกระดับ รวมถึงผู้ประกอบการ OTOP โดยการจัดให้มีเวทีในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ เจริญการค้า และพบปะผู้ซื้อและผู้นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งงานแสดงสินค้านานาชาติในประเทศภายใต้ชื่อ STYLE Bangkok มีกำหนดจัดช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ของทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีผู้ประกอบการในกลุ่มสินค้าเซรามิกจากทั่วประเทศเข้าร่วมจำนวน ๑๑ บริษัท นอกจากนี้ ยังมีการนำผู้ประกอบการเซรามิกไปเข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติในต่างประเทศ เฉลี่ยปีละไม่น้อยกว่า ๒ งาน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีทั้งสิ้น ๓ งาน ในประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และซาอุดีอาระเบีย เพื่อครอบคลุมการขยายตลาดในภูมิภาคยุโรปและตะวันออกกลาง มีผู้ผลิตสินค้าเซรามิกเข้าร่วม จำนวน ๔ บริษัท ทั้งนี้ นอกเหนือจากแผนงานส่งเสริมตลาดต่างประเทศแล้ว ยังมีแผนงานเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสู่ตลาดโลกให้กับผู้ประกอบการผ่านการพัฒนาสินค้าและกลยุทธ์การตลาดร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านภายใต้โครงการ OTOP Premium Go Inter

ในส่วนของคุณข้อมูลของกระทรวงอุตสาหกรรม รายงานว่า

๑. ข้อมูลสถานการณ์เซรามิกไทย

๑.๑ อุตสาหกรรมเซรามิกเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยมาตั้งแต่ในอดีต เนื่องจากมีการใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ มีการจ้างแรงงานจำนวนมาก ในกระบวนการผลิต โรงงานส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ต่างจังหวัด จึงเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชนบทได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมเซรามิกของไทยเป็นอุตสาหกรรมแบบดั้งเดิม (Traditional Ceramic) ซึ่งไม่ได้ใช้เทคโนโลยีที่สูงมากนัก ได้แก่ ถ้วย จานชาม สุขภัณฑ์ ลูกถ้วยไฟฟ้า กระเบื้องปูพื้น และบุผนัง กระเบื้องมุงหลังคา เป็นต้น

๑.๒ ในด้านการผลิต จากสถิติการผลิต ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ กระเบื้องปูพื้น บุผนัง มีปริมาณการผลิต ๑๒๒.๗๘ ล้านตารางเมตร หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๕.๕๖ (%YoY) ส่วนเครื่องสุขภัณฑ์ มีปริมาณการผลิต ๖.๑๑ ล้านชิ้น หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๑๐.๐๙ (%YoY) จากการชะลอตัวของตลาดในประเทศ และคำสั่งซื้อที่ลดลงจากการส่งออก

๑.๓ ในด้านการจำหน่าย ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ กระเบื้องปูพื้น บุผนัง มีปริมาณการจำหน่าย ๑๕๒.๑๕ ล้านตารางเมตร หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๓.๑๙ (%YoY) ส่วนเครื่องสุขภัณฑ์ มีปริมาณการจำหน่าย ๓.๒๗ ล้านชิ้น หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๒.๐๘ (%YoY) จากกำลังซื้อของผู้บริโภคลดลงตามภาวะเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นราคาของสินค้าอุปโภคและบริโภค ต้นทุนด้านพลังงานรวมทั้งค่าครองชีพที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

๑.๔ ในด้านการส่งออก ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ กระเบื้องปูพื้น บุผนัง มีมูลค่าการส่งออก ๑๗๔.๑๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๑๕.๖๓ (%YoY) จากความต้องการและคำสั่งซื้อที่ลดลงจากตลาดคู่ค้าในกลุ่มประเทศ CLMV ส่วนเครื่องสุขภัณฑ์มูลค่าการส่งออก

๑๙๔.๔๓ ล้านเหรียญสหรัฐ หดตัวจากปีก่อน ร้อยละ ๗.๒๑ (%YoY) จากกลุ่มประเทศ CLMV และสหรัฐอเมริกา

๑.๕ ในด้านการแข่งขัน แม้ว่าผู้ประกอบการไทยจะยังคงสามารถส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกไปยังต่างประเทศ แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาประสบกับปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาต้นทุนเชื้อเพลิง การขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ปัญหาการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจในประเทศ และเศรษฐกิจโลก จากสถานการณ์โควิด 19 ที่ส่งผลให้กำลังซื้อของผู้บริโภคลดลง อีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากการแข่งขันกับสินค้าจากประเทศคู่แข่งโดยเฉพาะคู่แข่งจากประเทศจีน ซึ่งมีข้อได้เปรียบทั้งในด้านวัตถุดิบราคา และมีกำลังการผลิตเซรามิกที่ใหญ่ที่สุดในโลกสามารถผลิตสินค้าได้หลายมาตรฐานหลายรูปแบบ หลายระดับราคา และการแข่งขันกับประเทศในสหภาพยุโรป เช่น สเปน อิตาลี และเยอรมนี ในตลาดระดับบน ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านเทคโนโลยีการผลิตระดับสูงและการออกแบบผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับแนวหน้าของโลก

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า แนวโน้มอุตสาหกรรมเซรามิกเริ่มถดถอยลงจากปัญหาต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการเซรามิกแบบดั้งเดิม มีขีดความสามารถในการแข่งขันลดน้อยถอยลง และยังทำให้เกิดการแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดของผู้ผลิตของไทยทั้งตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศ ผู้ประกอบการไทย จำเป็นต้องหาแนวทางการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดและแข่งขันได้ ซึ่งมีหลายแนวทางที่ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น การลดต้นทุนโดยใช้พลังงานทดแทน การลดการสูญเสียของผลิตภัณฑ์ การจัดการด้านขนส่ง การบริหารจัดการเทคโนโลยี และเครื่องจักร รวมถึงกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการตลาดเพื่อเพิ่มยอดขาย การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเจาะตลาดลูกค้าระดับสูง และต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และสังคมเป็นพื้นฐานสำคัญ

๒. แนวทางการดำเนินการเยียวยาในปัจจุบัน แนวทางการเยียวยาผู้ประกอบการเซรามิกที่ได้รับผลกระทบที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการ ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำการบริหารจัดการ การเพิ่มผลิตภาพ ผ่านกลไกโครงการ ตลอดจนเงินทุนสำหรับการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยี เป็นต้น

๓. แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิกในอนาคต

๓.๑ แม้ว่ากระทรวงอุตสาหกรรม จะได้มีแนวทางการเยียวยาผู้ประกอบการไทยที่ได้รับผลกระทบแล้ว แต่เพื่อให้อุตสาหกรรมเซรามิกไทยสามารถแข่งขันได้ในอนาคต กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการไทยจากอุตสาหกรรมเซรามิกดั้งเดิม ไปสู่อุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง (Advanced ceramics) เพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจ โดยจะช่วยเหลือดูแลผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ให้มีความตระหนักถึงการยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์จากเซรามิกดั้งเดิม สู่การพัฒนาเซรามิกขั้นสูงเพิ่มขึ้น เพื่อไปแข่งขันในตลาดอุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูงที่มีมูลค่าสูงกว่าเซรามิกแบบดั้งเดิม เนื่องจากอุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูงเป็นอุตสาหกรรมที่รองรับกับอุตสาหกรรมเป้าหมายของไทยที่มีการเติบโตขึ้นค่อนข้างมาก

และมีการลงทุนสูงสุด ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น ฉนวนไฟฟ้า ตัวนำยิ่งยวดอุณหภูมิสูงตัวเก็บประจุ เป็นต้น) ที่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการลงทุน ๖๖,๘๖๕ ล้านบาท รองลงมาคือ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน (เช่น หัวเทียน หัวเผา แหวนซีล เซรามิกเคลือบผิว เป็นต้น) มีการลงทุน ๔๗,๑๐๘ ล้านบาท โดยอุตสาหกรรมดังกล่าวล้วนแล้วแต่มีเซรามิกขั้นสูงเข้าไปเป็นชิ้นส่วนประกอบ

๓.๒ เซรามิกขั้นสูง ที่ผู้ประกอบการไทยสามารถพัฒนาได้ ได้แก่ เซรามิกสำหรับงานโครงสร้าง (Structural ceramics) ชิ้นส่วนเครื่องยนต์กลไก เช่น ลูกปืน (bearing ball) วาล์ว (valve) สลักลูกสูบ (piston pin) เบรคสำหรับรถยนต์ที่เป็น Exotic car และใบพัดของเทอร์โบชาร์จเจอร์ (turbocharger rotor blade) ฝิวของยานกระสวยอวกาศ (space shuttle) อิเล็กโทรเซรามิก (Electroceramics) เช่น ตัวเก็บประจุไฟฟ้าทรานสดิวเซอร์ (transducer) ชุดโพลิตเซลล์สำหรับเครื่องชั่งขนาดใหญ่ ตัวจุดเตาแก๊ส (gas ignitor) หม้อแปลงไฟฟ้า และเซรามิกสำหรับงานทางการแพทย์ เช่น กระดูกเทียม ฟันปลอม ข้อต่อเทียม มีดผ่าตัด อุปกรณ์เครื่องมือทันตกรรม เป็นต้น โดยต้องพัฒนากระบวนการผลิตที่อาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณสมบัติวัสดุเซรามิกขั้นสูงให้ดีขึ้น จึงเป็นโอกาสดีของการขับเคลื่อนกระบวนการผลิตเซรามิกขั้นสูงที่สร้างมูลค่าเพิ่มก่อให้เกิดรายได้ และเสริมสร้างโอกาสในการดำเนินธุรกิจ เพื่อรองรับความต้องการนำไปใช้ในผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมอนาคต ซึ่งเป็นโอกาสเพิ่มทางรอดและโอกาสทางธุรกิจและเป็นโอกาสสำหรับผู้ผลิตรายใหม่ที่จะเข้ามาสู่ภาคการผลิตเซรามิกขั้นสูง เพื่อรองรับการผลิตสินค้าในอุตสาหกรรมอนาคต

๔. แนวทางการพัฒนาผู้ประกอบการเซรามิกไทยไปสู่ผู้ประกอบการเซรามิกขั้นสูง ได้แก่

๔.๑ อบรมในห้องปฏิบัติการกับบุคลากรภาคอุตสาหกรรมเซรามิก เพื่อพัฒนา และยกระดับผู้ประกอบการให้มีความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการผลิตเซรามิกขั้นสูง รวมถึงเป็นทางเลือกให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนผ่านจากอุตสาหกรรมเซรามิกดั้งเดิมสู่อุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง

๔.๒ ศึกษา เชื่อมโยงงานวิจัย และพัฒนาเซรามิกขั้นสูง เพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้รองรับกับอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๔.๓ ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาเทคโนโลยีกระบวนการผลิตเซรามิกขั้นสูงด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสู่เชิงพาณิชย์ เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของไทย เช่น อุตสาหกรรมเครื่องมือแพทย์ (วัสดุเซรามิกทางชีวภาพและการแพทย์ เช่น กระดูกเทียม ข้อต่อเทียม ฟันเทียม เป็นต้น) อุตสาหกรรมโครงสร้าง (ชิ้นส่วนในยานอวกาศและการอุปกรณ์ทางการทหาร เช่น วัสดุเกราะเซรามิกสำหรับการใช้งาน ยานพาหนะ วัสดุเซรามิกสำหรับการใช้งานในเครื่องบินรบ เกราะกันกระสุน เป็นต้น) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (เช่น ฉนวนไฟฟ้า ตัวนำยิ่งยวดอุณหภูมิสูง ตัวเก็บประจุ เป็นต้น) เป็นต้น

๔.๔ การให้บริการปรึกษาแนะนำและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่ผู้ประกอบการ SMEs เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการขอรับรองมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์โครงสร้างและคุณสมบัติที่สำคัญของเซรามิกขั้นสูง เป็นต้น ตลอดจนการบริหารจัดการ การเพิ่มผลิตภาพผ่านกลไกโครงการหรือกิจกรรมประจำปีของกระทรวงอุตสาหกรรม

๔.๕ การพัฒนาการบริการวิเคราะห์ทดสอบ บริการออกแบบ และบริการจัดทำต้นแบบ เครื่องจักรและผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง

๔.๖ บริการเชื่อมโยงแหล่งเงินทุนระหว่างธุรกิจกับสินเชื่อเงินทุนหมุนเวียน ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาศักยภาพของสถานประกอบการ สำหรับการปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีสู่อุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง

๔.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนการเชื่อมโยงตลาด เพื่อสร้างโอกาสและเพิ่มมูลค่า ทางเศรษฐกิจให้กับอุตสาหกรรมเซรามิกขั้นสูง

๕. กระทรวงอุตสาหกรรม จะส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยยกระดับผู้ประกอบการ เซรามิกให้ได้รับการรับรอง แบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่

๕.๑ ยกระดับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิก ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ เพื่อยกระดับให้มีการปรับปรุงการผลิต ให้ดียิ่งขึ้น เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของธุรกิจชุมชน โดยเฉพาะในโครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ทั่วประเทศ และเป็นการส่งเสริมด้านการตลาด ให้เป็นที่ยอมรับและเพิ่มความเชื่อถือของผู้ซื้อ ในประเทศและต่างประเทศ โดยมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (๑) เครื่องปั้นดินเผาเออร์เทนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มผช. ๔๖/๒๕๕๖
- (๒) เครื่องปั้นดินเผาลายคราม มาตรฐานเลขที่ มผช. ๒๔๓/๒๕๕๖
- (๓) เครื่องปั้นดินเผาสังคโลก มาตรฐานเลขที่ มผช. ๒๔๔/๒๕๕๖
- (๔) เครื่องปั้นดินเผาเซลาดอน มาตรฐานเลขที่ มผช. ๒๔๕/๒๕๕๖
- (๕) เครื่องปั้นดินเผาเคลือบขี้เถ้า มาตรฐานเลขที่ มผช. ๖๒๗/๒๕๕๖
- (๖) เครื่องปั้นดินเผาสโตนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มผช. ๙๓๐/๒๕๕๖
- (๗) เครื่องปั้นดินเผาพอร์ซเลน มาตรฐานเลขที่ มผช. ๙๓๑/๒๕๕๖
- (๘) ผลิตภัณฑ์เซรามิกประดิษฐ์ มาตรฐานเลขที่ มผช. ๑๑๒๐/๒๕๕๖

๕.๒ ยกระดับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิก ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมเอส เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพสินค้าที่ผลิตและจัดจำหน่ายโดยผู้ประกอบการ SMEs ที่เป็นมาตรฐาน กำหนดเกณฑ์คุณภาพของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ยอมรับ ของตลาดไม่ว่าจะเป็นทั้งในและต่างประเทศ โดยมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (๑) เครื่องปั้นดินเผาเซลาดอน มาตรฐานเลขที่ มอก. เอส ๔๗-๒๕๖๒
- (๒) เครื่องปั้นดินเผาเออร์เทนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มอก. เอส ๔๘-๒๕๖๒

(๓) เครื่องปั้นดินเผาสีโทนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มอก. เอส ๔๙-๒๕๖๒

๕.๓ ยกย่องผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ภาชนะเซรามิก ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กำหนดเป็นมาตรฐานทั่วไป เป็นเครื่องหมายรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์นั้นไว้ ซึ่งผู้ผลิตสามารถยื่นขอการรับรองคุณภาพโดยสมัครใจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์กำหนดในมาตรฐาน และหลักประกันให้กับผู้บริโภคหรือผู้ซื้อผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพ มีความปลอดภัยคุ้มค่า โดยมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(๑) ภาชนะเซรามิกที่ใช้กับอาหาร : พอร์ซเลน มาตรฐานเลขที่ มอก. ๕๖๔-๒๕๕๖

(๒) ภาชนะเซรามิกที่ใช้กับอาหาร : เอร์เทนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มอก. ๖๐๑-๒๕๕๖

(๓) ภาชนะเซรามิกที่ใช้กับอาหาร : สโตนแวร์ มาตรฐานเลขที่ มอก. ๖๐๒-๒๕๕๖